

Jak udržet (navrátit) vodu v našich kopaných studnách

Studny máme jako dědictví po svých předcích u našich chalup a chaloupek. Stejně tak studánky byly zakládány v místech, kde se držel dostatek podzemní vody. Například Jirkova studánka na Dobšíně pod krávinem byla pravděpodobně vybudována v polovině 19. století panem Jirků, kam si okolní obyvatelé chodili pro pitnou vodu pro sebe i svůj dobytek. Posléze bohatší statky si začaly kopat hluboké studny blíže ke svým ustájeným hospodářským zvířatům, aby čeládka neztrácela čas chozením ke studánce a více času věnovala práci na statku. Tedy vykopali šachtici v předpokládaném místě nálezů vody, vybudovali kruhovou polopropustnou zeď, vně zasypali vysoce porézním materiálem, kruhovou stavbu vytáhli až na povrch nad okolní terén a zbytek zasypali pro vodu nepropustným materiálem, čímž utěsnili případné vyšší zvodně studánek, jejichž vodní izolátor se nachází třeba i v 6 m pod terénem. Tím zabránili i dnes nepovoleným přítokům znečištěné povrchové vody.

Paní Dana Balcarová, předsedkyně výboru životního prostředí při Poslanecké sněmovně ČR, zhodnotila vládní koncepci sucha, že neřeší příčiny. Náš spolek za jednu z těchto příčin vidí mj. nekvalitně odvedenou práci vrtaře i hydrogeologa. To už dávno pochopili i ti, kteří novelizovali vodní zákon a vložili do něj §23a (7), že ke zhoršení stavu útvaru povrchové vody z velmi dobrého na dobrý může dojít v důsledku nových trvalých lidských činností. Bohužel, pro vodoprávní úřady jako by tam nebyl a slepě věří kulatým razítkům. Stejně tak i odst. 5.3.5.1 ČSN 75 5115, kterážto norma je závazná dle §17 (3) vyhlášky č. 590/2002 Sb. o technických požadavcích pro vodní díla. Přitom všichni zainteresovaní vědí, že neexistuje úřední systém na prověřování zhotovitelů ani pravidla pro plombování vodoměrů zákonem měřených individuálních zdrojů podzemní vody. Přestože v posledních měsíčních zprávách Českého hydrometeorologického ústavu o hydrometeorologické situaci a suchu na území ČR je vykreslována úroveň hladiny podzemních vod v hlubokých vrtech v části severočeské křídly (skupina rajonů 4 – teritorium působnosti našeho spolku v poloměru 6 km od Dobšína) jako silně podnormální, vodoprávní úřady tuto skutečnost neberou na vědomí a rozdávají povolení dle požadavků a bez kontroly funkčně prokazatelnými způsoby (měřením).

Obava z nekvalitně prováděných vrtaných studní se mezi naším národem rozšířila tak široce, že vlastníci nejenom kopaných studní, projevují obavu nad stržením pramene. Takový vlastník, který má to štěstí, že zrovna sousedí s hraničním pozemkem, na kterém má být realizována nová vrtaná studna a tuto svou obavu vysloví na příslušném účastnickém řízení o povolení nové vrtané studny, je ubezpečen, že se nemůže nic stát, jeho studna je mimo depresi. Často je v hydrogeologickém posudku napsáno, že k ovlivnění okolních studní nedojde a proto je možné záměr nové vrtané studny realizovat. To vše je podepsáno projektantem a hydrogeologem s příslušným kulatým razítkem o odborné způsobilosti. V rozhodnutí o povolení nové studny je napsáno, že nesmí dojít k ovlivnění okolních studní, nesmí dojít k propojení kolektorů a stavba musí být provedena podle platných předpisů. Pak se dlouho nic neděje. Pak k sousedovi přijede vrtná souprava. Půl den je hluk z vrtání, souprava odjede a vrtaře už prakticky nikdy nevidíte. Máte-li při své smůle štěstí v tom, že vodu ztratíte hned během vrtání, pak můžete operativně reagovat a vrtné práce zastavit aniž by pak následně bylo vydáno povolení k odběru podzemní vody. Ale co když ztrátu vody zpozorujete až za rok nebo dva a pak se zeptáte sami sebe jestli za to může ta nová studna a nebo je to tím, že málo prší?

Někdo vám poradí, že máte zkontrolovat dokumentaci oné studny ve spise vedeném na příslušném vodohospodářském úřadu. Uděláte si fotokopie a požádáte odbornou osobu o radu jak dál. A pak se nestačíte divit, jaké doplňující informace po vás tato odborná osoba chce. Jako např.:

- Kdo to vrtal, jakou technikou případně technologií
- Byl-li po celou dobu vrtání přítomen hydrogeolog, kolik lidí se soupravou pracovalo
- Kolikrát byla vaše studna během vrtání a pak změřena
- Jakým způsobem byla provedena kontrola kvality provedení vrtu, jaká karotážní měření byla provedena
- Byla provedena čerpací zkouška atd. atd....

A nestačíte se zase divit, co všechno nebylo do spisu doloženo a protože dokument, který není ve spise jako by neexistoval, z důvodů vysokých finančních nákladů na následné dokazování od svého úmyslu ustoupíte, protože i když získáte nový posudek, není ho s čím porovnat, protože ve spise nejsou základní počáteční data nové vrtané studny např. soudem akceptovatelné protokolární změřením hladin okolních studní atd. A proto se raději

připojíte na veřejný vodovod, neboť zjistíte, že třeba tehdejší vrtař cirka cyklicky po třech letech vyhláší bankrot.

I já jsem takto před třemi léty naletěl, ale nechtěl jsem si to nechat líbit, takže jsem založil občanský spolek, snad jediný tohoto druhu v ČR, abychom získali právní subjektivitu a vůči úřadům se tak stali rovnoprávnějším „partnerem“ a mohli tak aktivním přístupem v rámci účastnického řízení a platné legislativy, ovlivňovat procesy při povolování vrtaných studní a tepelných čerpadel. Což se nám po dvou letech učení a získávání zkušeností začalo dařit, ale bez podpory kvalitního hydrogeologa, by to skutečně nebylo možné.

Za nejvýznamnější úspěch našeho spolku považuji to, že postupně získáváme „respekt“ jak mezi vrtaři tak už i u některých vodoprávních úřadů. Nejenom že o nás ví i místní sadaři, ale ví se o nás i na územně příslušných krajských úřadech ŽP, kam podáváme svá odvolání, ale i na ministerstvu životního prostředí a své zkušenosti máme možnost prezentovat také i na konferenci Podzemní vody 2020 v Rychnově n/K. Prakticky to znamená, že není šprochu, aby nebylo pravdy trochu o tom, jak se v našem okolí hospodaří s podzemní vodou a úředník si už začíná říkat, že ten Reiter má snad i pravdu, ale jak to máme všechno stíhat?

Neboť všechny naše připomínky, a že jich je na 4xA4 stránky pro každou novou vrtanou studnu, jsou podpořeny příslušným paragrafem ze Sbírký zákonů, tedy prakticky dohlížíme „jenom“ nad dodržováním procesních postupů daných platnou legislativou ČR. Vždyť podzemní voda je strategická komodita, je součástí našeho národního bohatství a neměli bychom s ní plýtvat tam, kde se dají použít jiné vhodné způsoby.

Chcete-li se dovědět více a mít možnost o tomto problému s námi diskutovat, přijďte na naši podzimní prezentaci, která bude organizována v rámci aktivit Kulturního centra Sobotka.

Ing. Reiter Jan

Dobšín VII. 2020

Předseda výboru

Občanského spolku pro ochranu výšky hladiny vody studní

IČO 066 89 094